

mange vel anbragte Steder af gamle Skribentere har søgt at stadfæste sin Meening, men os tykkes, at de kunde gjerne have været anbragte paa Dansk i et Skrift, som dog vel ikke egentlig er skreven eller trykt for lærde Læsere. Iligemaade kommer det os for, som han over nogle Ting har udladt sig med nogen mere end fornøden Omstændelighed, og at han paa nogle Steder gjerne kunde have fattet sig kortere. Men det hindrer ikke, at jo hans Skrift bliver i sit Slags et af dem, som fortjener Opmærksomhed, om ikke Biefald i alle Ting.◄

Aage Hansen.

LARS BJØRNBAK.

HANS JENSEN: *Lars Bjørnbak*. Kbh. 1919, Gyldendal.

Magister Hans Jensens Bog om Bjørnbak er i mere end een Henseende en Svale, der forhaabentlig bebuder en ny Sommer. For første Gang har her en Mand af Lavet taget et Emne af vor nyeste politiske Historie op til Behandling efter alle Kunstens Regler, og for første Gang er et Udsnit af Avislitteraturen gjort til Genstand for systematisk Gennemgang. Hans Jensen er en ung Mand, og han har ikke personlig kendt Bjørnbak; det har givet Bogen et Minus i Forhold til Partibøger som Bertelsens om Anders Nielsen og Christensens om Vilh. Lassen, Arbejder der iøvrig ikke naar op mod Hans Jensens i Beherskelse af Stoffet. Der mangler hos Hans Jensen trods al Forstaaelse noget af den Anskuelse af det levende Menneske, som ene giver en biografisk Skildring Fylde og Liv, og paa den anden Side har han heller ikke hævet sig til fuld Uildthed. Til Gengæld er den historisk-social Baggrund trukket op med klare og dybe Linier; man sporer den moderne Historiker i Bestræbelsen for at se Personernes Kampe som Reflekser paa Overfladen. Dette er udmærket; skal ikke dansk Politik i Provisorietiden og derefter fortone sig som de rene Kulisseinteriører, gælder det om at faa fat i Liniere ude i det brede Land. Det er sagt ofte nok, at Tiden efter 1866 aabner en vid Mark for danske Historikere, men Arbejdet bør ikke mindst ske ud fra de lokale, provinsielle Centre. Der sidder endnu rundt om i Landet Hundreder af Mennesker, som kan give Besked om Tanker, Følelser og Begivenheder i den »store Prokuratorstrid◄; det vilde være en fortjenstfuld Gerning at samle deres Viden og bringe den frem for Lyset.

Det er ikke det mindst værdifulde ved Hans Jensens Bog, at den ægger til Efterlignelse og peger paa nye Opgaver. Vore mange Lokalhistorikere kunde her gøre godt Arbejde. Byg en solid Grundvold op af Enkeltkildringer fra Herred, Amt, By, vis os, hvad der skabte Politik i de forskellige Kredse af Folket efter 1866, og hvad de skabte i Politikken; saa er Begyndelsen gjort til at faa en Folkets Historie under Juligrundloven, bygget paa en langt bredere Basis end Neergaards Værk om Tiden før og Henrichsens Rigsdagsinteriorer. De levende Kilder maa søges rundt om, de døde ligger i Bibliotekerne: Aviserne. Underligt, at ikke en Hærskare af Lokalhistorikere har kastet sig over denne Guldgrube af lokal Viden. Tag en Avis, der har et sikkert Greb i sin Læsekreds, gaa dens Aargange igennem og se, hvorledes Egnen ligesom vokser op for ens Øjne. Vilde ikke Vendsyssels Historie kunne skrives ud af »Vendsyssels Tidende«, Aalborglandets af »Aalborg Amtstidende«, Ringstedegnens af »Ringsted Folketidende«? Mere end de mange Sognehistorier af problematisk Værdi vilde en saadan Gennemgang interessere, og Adgangen dertil er ikke længer alt for vanskelig, efter at Aarhus har faaet sit Avisarkiv.

Naturligvis kræver en mere end refererende Udnyttelse af Aviserne megen Skønsomhed. Det er dristigt, naar Hans Jensen citerer Talere efter Modpartens Blade, og hans hele Behandling af de konservative Aviser er ikke betryggende. Der kunde sikkert i dem findes værdifulde Korrektiver til et og andet. Hovedsagen er, at denne politiske Studie virkelig er gennemført med energisk og intelligent Benyttelse af de givne Kilder. Den aabner derved Perspektiver baade for sin Forfatter og for en og anden Lokalhistoriker. Lad os faa Aviserne frem til Ære og Værdighed!

P. Engelstoft.

SJÆLLANDSKE BØNDER.

JENS PETER JENSEN: *Sjællandske Bønder*. Personskildringer fra den sjællandske Bondebevægelse. Kbh. 1919. Aschehoug.

Den foreliggende Samling indeholder fire Biografier, nemlig af Jens Gregersen, Kundby, Hans Jensen, Kundby, Lars Andersen Hækkerup, Veterslev, samt Jørgen Christensen, Kirke-Stillinge. I Amtsaarbøgerne fra Sorø og Holbæk Amter har Forf. tidligere skrevet Afhandl. om de samme Personer; de udgives her i en omarbejdet og udvidet Form. Ligeledes vil Forf. være kendt fra sin Bog om Bondevennen A. Gleeup. Han har med